

АЛЕКСАНДРА П. ВЛАЈИЋ¹
ГРАДСКА УПРАВА ГРАДА БЕОГРАДА

МИНА Р. МАНИЋ²
УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА ЗА ПСИХОЛОГИЈУ

IN MEMORIAM

Петар Костић (1949–2019)

Проф. др Петар Костић рођен је 6. 1. 1949. године, од мајке Гвозденије и оца Благоја, у селу Семегњеву, општина Чајетина. Прва четири разреда основне школе похађао је у селу Семегњеву

¹ anavlajic75@gmail.com

² mina.manic@pr.ac.rs

Уводник је примљен 4. фебруара, а прихваћен за објављивање на састанку Редакције Зборника одржаном 30. марта 2020.

(1956–1960), где након тога основно образовање наставља и завршава у ковинском Гају (1960–1964). Године 1968. завршава гимназију „Бранко Радичевић“ у Ковину, као војни стипендиста прве генерације. Војну академију копнене војске, смер пешадије, Петар завршава у 25. класи 1972. године. По завршетку студија бива командир пешадијског вода и чете у трупи, гарнизон Смедеревска Паланка, све до 1978. године. У истом периоду, као ванредни студент, завршава студије психологије на Филозофском факултету у Београду. Те 1978. године окончава командирску каријеру трупног старешине, а започиње каријеру психолога и асистента на Војној академији (Ков). Бавећи се проблемима и предметом истраживања војне психологије, магистрирао је 1984. на Филозофском факултету у Београду и докторирао 1990. године на Филозофском факултету у Сарајеву. Крајем октобра 1991. године добровољно се јавља за учешће у рату, где наредне месеце, све до 28. 4. 1992. године, проводи на четири ратишта (Вуковар, Книн, аеродром Задар, Свети Рок). Године 1994. завршава падобрански курс, укључујући скок падобраном, и „преживљавање у природи“ у 63. падобранској бригади, чиме унапређује своје компетенције за селекције људства, поготову за специјалне јединице Војске Србије (специјалци и падобранци). У два наврата бива на Космету, први пут као истраживач у петочланом истраживачком тиму Института за ратну вештину 1988. године и други пут 1999. године заједно са свим наставницима Војне академије током злочиначке НАТО операције „Милосрдни анђео“. Каријеру редовног професора на Војној академији, област војне и ваздухопловне психологије, окончао је 30. 4. 2004. године одласком у пензију, по личном захтеву, у чину пуковника. Каријеру универзитетског професора у области „Мерење у психологији“ (предмети: Психометрија, Методологија психолошких истраживања и Психологија индивидуалних разлика) започео је 1998. године на Студијској групи Психологија на Филозофском факултету у Нишу. Исте предмете предавао је и на приватним факултетима у Београду, затим у Суботици, Панчеву и Бијељини. Петар је, такође, био у непрекидном радном односу на Филозофском факултету у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици од 2005/2006. године, све до 31. 7. 2014. године, када одлази у старосну пензију.

Током радног века објавио је више од 350 радова (укључујући јавне наступе, уџбенике и књиге). Међу њима се могу наћи уџбеници *Психологија дордених јединица (џруйна џсихологија)* (Костић, 2000), *Психометрија – Конструкција, реконструкција и ујојреда џси-*

холошких *тестова* (Костић, 2004), као и студија *Психолошка анализа Голои ошкола* (Костић, 2002), која је привукла највећу пажњу, како лаичке тако и стручне јавности, што је био повод снимања две ТВ емисије на РТС-у (<http://www.rts.rs/page/tv/ci/story/17/rts-1/2689392/profesionalci.html>). Ова студија, као и добар део Петрових (не)одјављених радова, књига и уџбеника могу се наћи на сајту <http://www.psihometric.com/>. Творац је знатног броја психолошких тестова (Базични ослонци личности – БОЛ, Тест професионалних опредељења – ТПО, Универзални тест способности – УТС, Структурални тест личности и др.), а учествовао је и у ревизији и стандардизацији бројних других психолошких мерних инструмената који се и данас користе у Републици Србији (Ајзенков EPQ тест, Маховеров цртеж људске фигуре, Плучиков инвентар емоција – ПИЕ-РС и др.).

Живот проф. др Петра Костића, поред његове професионалне каријере, у много већој мери обележили су супруга Душица, кћери Александра и Ксенија, унучићи Алекса, Теодора и Нина, зетови Иван и Џон, многобројни рођаци, пријатељи, познаници, студенти, питомци... Једна од битнијих особа у Петровом животу био је његов деда Станоје, што потврђује и информација која се може наћи на сајту <http://www.psihometric.com/>, где у делу у коме се наводе име и националност стоји „Петар, Станојев унук, Србин“. О томе какав је утисак Петар остављао, као и какав је човек и професор био сведочи и аматерски филм који су, приликом његовог пензионисања на Филозофском факултету у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, снимили студенти у његову част (<https://www.youtube.com/watch?v=mjtH0ugdKgg>). Наш драги проф. др Петар Костић преминуо је 29. 1. 2019. у Београду, у својој седамдесетој години.

У даљем тексту биће више речи о проф. др Петру Костићу и његовом животу које је посветила Петрова кћи, Александра, наводећи и мисли и речи које су родбина, колеге и пријатељи изјавили постхумно, из другачијег, емотивног и пријатељског угла, по мало неспецифичног за ову врсту публикације, баш онаквог какав је Петар у суштини и био.

„Причу о тати бих започела (пошто су остале информације већ наведене) са његовим дедом, Станојем Костићем, који је Петру остао једна од најбитнијих фигура током читавог живота. Често је говорио да је највећу пажњу управо имао од деде Станоја који му је кришом током поста (а постило се редовно) давао млека. Најболнији тренутак у његовом одрастању доживео је већ са четири године ка-

да му је преминуо деда Станоје. Петар је рођен и одрастао у тешком сиромаштву. Мајка неписмена давала се кућом и децом, а отац пољопривредом која је била једва довољна да обезбеди храну за четворочлану породицу. Како то бива на селу, Петар је врло рано одрастао. Након дедине смрти, помагао је у ситним пословима, а како је растао и у свим осталим. Колико је тешко доживео смрт деде најбоље описује да је тога дана чекао да се ђаци врате из школе и пролазећи поред његове куће сваком од њих је рекао: 'Баци, умро ми је деда'."

„Полазак у школу је доживео као велику радост и предах од тешких послова које је радио. Основна школа је била удаљена 4 километра од куће у којој је живео. Пешачење по снегу и сунцу му није сметало и сваки дан се радовао новом школском дану. Када заврши са школом редовно је чувао говеда на испашаи и то му је био омиљени део дана јер је чувајући овце и краве имао прилику неометано да чита све што му је дошло под руку. На крају другог разреда основне школе Петрови родитељи приморани немаштином селе се у село Гај код Ковина у Банату. Петар остаје код стрица да би завршио ниже разреде основне школе. Одлазак, на почетку V разреда, у непрегледну равницу, напуштајући тешко савладива брда Златибора оставља тугу код дечака. Иако је отишао са Златибора увек му се враћао, да би по одласку у пензију годинама касније тамо направио другу кућу на остацима оне у којој се родио. Није било лако 'Србијанцу' и 'дођошу', како су га задиркивали другови, да се навикне на равницу. Као слабашан дечак уживао је заштиту оних који су у њему препознали људскост која је остала његова основна карактеристика током читавог живота.“

„Трчао је по завршетку основне школе да се похвали родитељима са одличним успехом гајећи наду да ће наставити школовање. татини родитељи, још увек гоњени сиромаштвом и тешком повредом оца Благоја који је у то време већ био у инвалидској пензији, код њега не препознају памет и жељу за новим знањима већ га усмеравају да иде на занат. Очајан, родитељским неразумевањем одлази у војни одсек, конкурише за војну стипендију и уписује као прва генерација Ковинску гимназију. Знајући да неће имати да се прехрани иде у Ковину од куће до куће тражећи где би могао да има стан и храну, а заузврат да ради и помаже како би се одужио породици која га прими. На срећу, стан и храну налази код свештеника који му заузврат тражи само да вредно учи са његовим сином (касније свештеников син и Петар постају најбољи пријатељи). У гимназији није био најбољи ђак, волео је пецање и дружење, али је имао све петице и већ тада је био сигуран у одлуку да ће наставити школовање након гимназије. Сав новац који добија шаље својим

родитељима и брату који тај новац не троше из страха 'шта ће бити после'“.

„Сценарио се понавља. Тата се, са одличним успехом, враћа кући и са надом да ће моћи наставити школовање. Родитељи су се ћутке погледали, након чега је следио дедин коментар: 'Добро Перо ето и тај си хир испунио, ајде сада на занат'. Наредног дана, раном зором, одлази у Београд и пријављује се за питомца на Војној академији. Војска није била његов избор, поштовао је, али је знао да није за његов необуздани дух. Опет разочарање. На лекарском прегледу га одбијају због неухрањености, са речима 'Гољо, није *џи местио код нас*'. Чека други уписни рок и одлази на мерење пуног стомака (увек је умео да се довија – појео је огромне количине лубенице) и бива примљен на Војну академију са јасним циљем да је заврши како би могао да упише психологију на Београдском универзитету. Обуздао је свој дух на кратко, увојничео се, а како је говорио учио је само што мора, није се либио да се снађе и да препише. Било је доста ситуација у којима је био главни актер у конфликтима са препорукама да се испише, да одустане, да ће му бити опроштени сви трошкови школовања (изузетно високи) само да своје старешине 'спаси' проблема. Наравно, није их послушао. Завршава Војну академију, добија чин потпоручника и прво место службовања у Смедеревској Паланци, касарна код болнице, али и толико жељени индекс студента психологије.“

„У годинама које долазе следе терени, упознавање са мамом Душицом која ради у болници и која му постаје супруга, љубав коју је неговао целог живота. На почетку забављања био је искрен, додуше увек је такав и био, 'Постаћу бар доктор наука, живот са мном неће бити лак'. Живот можда није био лак, али мама Душица и данас каже да ни један други не би живела. У Паланци се остварује као отац две кћерке, старије мене Александре и млађе моје сестре Ксеније. Истовремено вредно ради на свом школовању. Такође, ту му као војник долази тек свршени лекар Слободан Боба Маран, који му касније помаже да савлада испите из физиологије, и све до докторове смрти остају пријатељи. На академији му је био класић Темелко Ристевски са којим се Петар касније и окумио. У Паланци први, али не и последњи, пут иде на војни суд. Револтиран потребом младих војника да добију кућну негу одржава методско-показну вежбу 'Како успешно извршити самоубиство'“.

„Читава књига са не малим бројем страна могла би се написати са догодовштинама у којима је тата био главни актер“.

„Као свршени студент психологије добија посао у Београду и тек тада почиње његова академска каријера. Мама га прати као што је и обећала, али и напредује заједно са нашим породицом. Када је

узнала Петра била је медицинска сестра, на његов наговор уписује дефектологију и заједно уз децу и кућу, посао на Војномедицинској академији, мама Душица завршава дефектологију. Ми татина деца растемо, а и он заједно са нама. Када се родила моја сестра, а Петрова млађа ћерка Ксенија због компликација, маму и њу шаљу за Београд, а тата се први пут моли Богу, кога је чини се заборавио, да му се обе врате. Милостив је био Бог, а ми као четворочлана породица почињемо живот у Београду. Убрзо постаје омиљен психолог на Војној академији, изузетно правичан и осетљив. Иако војска није била његов први избор остао јој је веран до задњег дана. Отишао је са овог света и по његовој жељи сахрањен је у свечаној униформи. Никада није био осредњи, у војсци је стекао чин пуковника, каже никада није желео да постане генерал и ја му верујем. Али до татиног одласка има још прича да се исприча. Рекао би човек да је био обузет књигама и науком. Јесте, али је био пре свега супруг и отац. Једном приликом га затичем међу књигама, хтела сам нешто да га питам. Видевши да оклевам, једним потезом руке (увек је био театралан) руши гомилу књига са свог радног стола и каже ми као свом старијем младунчету (тако је звао моју сестру и мене): 'Ништа битније од вас три (Душица и сестра и ја) не постоји! Како отац може да ти помогне?'

„У годинама када долазе вежбе, терени, тестови, тестирања, ратови, наше одрастање било је свега. Увек је био присутан. Када мама ради дежурство обавезно Ксенију и мене води на пилу и у луна-парк. Кришом нам купује пљескавице да мама не зна и води нас на возњу електричним аутићима, вероватно више због себе. Обожавао је да буде дете и када већ одавно то није. У том периоду вредно је писао чланке, учествовао у истраживањима, али и свакодневно био присутан у породичном животу. Родитељски састанци – увек је он ишао. Уживао је велико поштовање, не толико наших наставника колико наших другара.“

„Рат... Ништа лепо није донео, али је тата током ратних збивања широм простора бивше Југославије највише сазрео као војни психолог (ишао је као добровољац) иако је био активно војно лице. На наше питање због чега се добровољно пријављује једноставно је одговорио: 'Два су разлога први је људски: Не могу да гледам како моји питомци одлазе, млади неки се никада неће вратити (мало су старији од вас две и нечија су деца), а ја да остајем у Београду, а други је личан и себичан: Велика је привилегија бити војни психолог али не у миру већ управо у рату'. Кажу ми да је био храбар и у тим ратовима, да се није крио у штабовима већ је био на првим линијама фронта као војник, а када се утиша ратно лудило и као психолог помагао би и радио интервенције у кризи. Непосредно након бомбардовања моја сестра Ксенија, млађа Петрова кћи, одлази у

Сједињене Америчке Државе на студије молекуларне биологије и биохемије. Никада јој није рекао 'Где ћеш у ту непријатељску земљу која нас је домбардовала!?' Искрено и топло је, пар година касније, постао таст једног америчког младића, годинама касније и дека једне полу-Американке моје сестричине Нине. За који месец, моја сестра Ксенија ће родити још једно дете које неће имати привилегију да упозна свог српског деку, али ће свакако чути много прича о њему.“

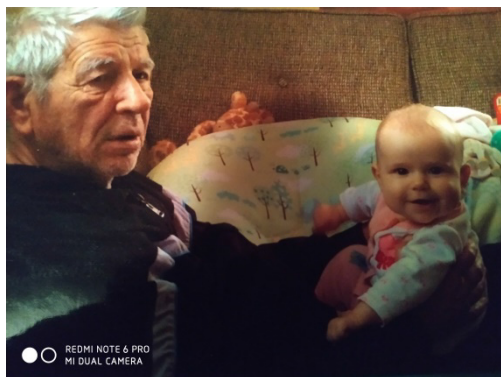
„Тешко је држати се хронолошког реда када пишем о тати због тога и догађаји из његовог живота нису дати по хронологији. Све што је радио у животу радио је са пуно ентузијазма и преданости.“

„На предлог академика Драгослава Михаиловића (сви смо читали *Пейријин венац* и *Чизмаше*) почиње да се бави проучавањем Голог отока из једне другачије перспективе. О Петровим научним радовима, књигама и чланцима нећу писати то ће урадити неко други, али је *Психолошка анајџомија Голог отока* заузела централно место у његовој академској каријери, променила је његова уверења, па чак и његову идеологију. Сваки извор, сваку писану реч и искуства голооточана је темељно и детаљно проучавао да би их све заједно преточио у психолошки доживљај свих оних који су тамо били, вратили се или нису. О Петровој правичности много је прича, већина њих је истинита, ја ћу вам испричати једну чији сам актер била.“

„Година 1994. – саопштавам тати да желим да упишем психологију. Не, није ме наговарао, пре тога сам желела да будем новинар. Знате ли шта је тата урадио? Обезбедио је да цео дан проведем са једном новинарком, а за рођендан ми је поклатио књигу *БИТИ НО-ВИНАР* са посветом 'Мојој ћерки за диван дан, 13. рођендан и све године потоње, али да на време сазна шта уме и може'. Неколико година касније заједно смо читали књигу *Ми деца са колодвора 300*. Препознао је моју силну жељу да помажем наркоманима и рекао да психологија може да буде мој избор, што и јесте била.“

„Дакле, почетак јуна 1994. године и припреме за пријемни испит, Петар се јавља телефоном и каже: 'У Нишу сам, на курсу падобранства. Опрости, дете, ја не умем да ти помогнем да упишеш факултет ако то сама не завредиш и да заузмеш место некога другог чији отац нема пријатеље на факултету'. На срећу завредила сам, уписала и завршила факултет и годинама била психолог у тој истој Војсци носећи најлепши епитет: 'То је Колетова ћерка, она није као други психолози, он ју је научио да буде човек'. Надам се да сам човек и била. Када сам одлучила да одем из Војске тата се радовао мојим успесима, а док сам у Војсци радила свесрдно ми је помагао у струци. Када сам одлучила да се удам, тадашњи дечко, а садашњи

муж, такође психолог, био је на одслужењу војног рока. Да ли је Петар помогао да добије дуже одсуство будућем зету од предвиђеног? Наравно да није, али је био поносан отац моје сестре и мене које се удају истог дана у Дому Гарде, и обе се удајемо за психологе. Умео је да се нашали 'Шта би Фројд сада рекао'. Био је још поноснији када је моја сестра завршила студије у Америци, као један од најбољих студената на одсеку на коме је студирала. Када је тата преминуо нису вределе речи да не долази из Америке, да тата не би то желео. Наравно, дошла је на три дана и испратила свога оца.“

„Највеће достигнуће и највреднију титулу за живота добио је три пута 2006. године када је добио унука Алексу коме је говорио: 'Алчексо унук дедин', 2009. године када је добио унуку Теодору коју је звао: 'Тејка, декина луткица' и 2015. године када је добио унуку Нину којој је певао, а није умео то лепо да ради: 'Нина, Нина, цура фина дека је воли највише', четврту титулу као што сам већ споменула добиће након живота Боже здравља у априлу године ове. Колико су унучићи заузимали посебно место у његовом животу сведоче његове речи: 'Жао ми неког ко има 60 година, а нема унучиће, он нема ништа од живота'. Управо поменута деца су емотивно и са великим болом се опростила када је Петар решио да оде како је сам говорио свом имењаку на исповест.“

„Био је посвећен својим питомцима, касније су се звали кадети Војне академије али и својим студентима на различитим факултетима. Надам се да ме нико неће погрешно разумети али морам овом приликом да споменем тада питомца Марка Маријановића кога је сматрао неприкосновеним војником. Марко је касније постао супруг Петрове колегинице Весне, психолога са Војне академије, која нас је, нажалост, напустила у новембру 2018. године. Петар је био дубоко потресен њеним прераним одласком, али је Нади Данић такође колегиници, сарадници, а пре свега пријатељици, по

Весниној смрти написао поруку: 'Не тугуј Надо, наша Веца је сада у рају'“.

„Исто тако, морам да споменем и Душана Ранђеловића некада студента, а данас професора на Филозофском факултету који је Петру био као син. Радовао се када је Тина постала Дулетова жена, а посебно када су Тина и Дуле постали родитељи Тадеја.“

„У Петровом животу било је много пријатеља које би он волео да споменем. Неки од њих су Дамјан, Суша, Милојко, Мира, Иштван, Миша, Владица, Сале, Лујс, Миља, Славко, Бранко, Драгана, паша Гуглете, многи професори, пријатељи, колеге, пецароши, рођаци, обичан мален свет какав је и Петар био, али знам да би пре свега желео да се сетим његових питомаца, кадета и студената, био је бескрајно поносан када би га срели и рекли: 'Ово је наш профа', за живота направили су му филм и то је стално истицао не као своју величину већ величину тих који су то урадили, а када је отишао посветили су му предивне речи на порталима.“

Nas profesor Kosta Vujic...

Milovan Vitezovic je opisao Kostu Vujica... a mi smo kroz Peru imali priliku da ga dozivimo.

Slava najboljem predavacu i najdivnijem coveku.

Dragi moj profesore, tamo gde sada idete, kako bi Vi rekli, ne treba ni veza ni prijateljska preporuka. Bili ste moj profesor, testirali me na kraju druge godine vojne akademije za izbor roda i preporučili ARJ PVO, hvala Vam na tome. 1999. godine sam imao čast da dođete u moju jedinicu na Kosmetu, gde ste obišli sve vojnike i položaje i u međuvremenu, na terenu, na svom laptopu pisali, kako ste tada govorili "svoje životno delo". Nisu Vam smetale ni eksplozije ni streljačka vatra i često sam teškom mukom uspevaо da Vas smestim u zaklon. Hvala Vam na svemu, na divnom druženju, mudrim savetima, optimizmu, ogromnoj mudrosti. Želim Vam rajsko naselje. Nadam se da ćemo se ponovo sresti i družiti na tom nekom boljem mestu. Zbogom profesore Petre Kostiću!!!

Најтеже зарађена оцена на психологији била ми је његова Психометрија. Дође на факултет, понесе врећу за спавање и преноћи у холу факултета јер није желео да му управа плаћа смештај.:-) Легендарни професор на Филозофском у Косовској Митровици! Слава му и хвала.

Само су неке од речи коју су му упућене постхумно.

„Жао ми је што нисам могла да видим његову реакцију, а знам каква би била када су на РТС-у и у многим новинама написали 'Преминуо Петар Костић, оснивач војне психологије'. Знам и чујем његов глас који каже: 'Човече, еј, оснивач, па то је феноменално'“.

„Највећи траг оставио је у животима нас са којима је делио радост и тугу, оставио је срећу што је био наш и тугу што га нисмо дуже имали. Душица, Ксенија, Алекса, Теодора, Нина, Иван, Џон и ја. Каква је Петар човек био можда најбоље сведочи текст који ћу пренети у целости. Написао га је Петров зет, муж моје млађе сестре Џон, Американац који не зна српски о Петру који не зна енглески.“

МИСЛИ О ПЕТРУ

Желео сам да поделим пар мисли о Петру и надам се да је у реду што су оне више веселе него тужне. Моје успомене на њега увек ме насмеју зато што није било никога налик њему – и није ствар у томе да је он био као неки лик, него зато што је био толико јединствен и без сличности са другим људима.

Није тешко замислити колико сам мало знао о њему пре него што сам га упознао, ако се узме у обзир Ксенијина склоност дрбљању.

Заправо, једине ствари које сам знао о њему пре него што сам ушао у њихов стан 2003. године је да је професор психологије који пише књиге у војсци и да говори немачки језик. Шта двадесетдогодишњак са Флориде да му каже на другом језику, да ће му ускоро бити зет?

Старим лифтом смо се попели до стана, врата су се отворила и нас двојица смо се нашли лицем у лице. Како смо пронашли један другог у двособном стану, у коме је у том моменту било десетак људи, не знам ни сам; вероватно је тако требало да буде. Човек је зуррио у мене, тада сам имао утисак читаве вечности, толико је мени трајало тих пет минута пре него што нас је Ксенија упознала. Сасвим сам сигуран да сам се смешио највише што сам могао, све док ме лице није заболело и можда сам пар пута климнуо главом. Не мислим да ме је Петар одмеравао, већ да је покушавао да прочита моју душу и да сазна ко сам ја; без потребе да разговара са мном. Моја мама је имала исти осећај када је упознала Петра.

Није ми имало много смисла да нам се родитељи сретну (због језичке баријере), али су Петар и Душка дошли код мојих родите-

ља када су први пут дошли код Ксеније и мене на Флориду. Моја мама је много пута рекла да никада неће заборавити како Петар улази на врата, снажно је хвата за руку и брзо привлачи њено лице да би се поздравили по српски, али се пре тога на неколико секунди загледао у њене очи, била је шокирана. Неочекивано, тај дирљив моменат се дубоко урезао у њено сећање. Петар је био добар у томе. Сигуран сам да се свако ко је упознао Петра сећа тог првог момента упознавања са њим. Сасвим сам сигуран да ће се са тим сложити и стјуардесе на лету до Америке.

Можда није прикладно да сећањима на Петра додам и ову причу али... Петра никада није превише. Стварно, ко би се други усудио да се искраде на прекоокеанском лету и да запали цигарету у тоалету авиона? Ипак то није било смешно, али је било смешно када смо морали да убедимо јако озбиљног менаџера авио-компаније који је инсистирао да Петар схвати да му неће бити допуштено да се укрца на лет ка кући ако чврсто не обећа да неће пушити у авиону. Били смо тако љути (Душка, Ксенија па и ја). Наравно, ту није крај Петровим догодовштинама.

Сећам се да сам чуо причу о његовој здужености да би неки геј могао погрешно да схвати његово пријатељско расположење када га види у црвеној дуксерици. Петру је била омиљена боја црвена, шта он ту може!?!?

Толико је уживао у мојој домаћој ракији да је отишао у продавницу, купио шест боца Периеа (киселе воде) и био јако разочаран када је схватио да сам у тим флашама само складиштио ракију коју сам направио.

Када је отишао у шетњу током боравка Орланду, кући је дошао са два шерифа, а када је отишао у шетњу у Портланду скоро да су га крстили у једној баптистичкој цркви у нашем крају. Било му је довољно да једном вози кола и да схвати да то није за њега, можда је покушавао да чита књигу у исто време.

Не могу да се сетим и једног дана да сам га видео без књиге коју је читао или писао. Ако то није радио седео би, пијуцкао ракију и гледао слагалицу (надам се да се тако пише) или, моје омиљено, улазио у озбиљне дебате са породицом. Заправо никада нисам разговарао са њим (само нас двојица очи у очи и то би било могуће, иако нисмо говорили исти језик), али нисам ни морао, оно што је он био, његови животни принципи, његова животна љубав, све је било толико снажно и транспарентно да им није требало тумачење. Посао и породица су биле ствари за које је он живео и према њима је био бескрајно великодушан. Од дечака

коме је било предодређено да постане фармер. Сањао је да створи нешто више за себе и учинио да се то више обистини, својим нагонима, фокусираношћу и умом. Особине које су тада биле ретке, а сада још ређе.

Петров дух, иако понекад тако необичан, био је непогрешив; не само да неће бити заборављен већ ће га заувек осећати они које је додирнуо. Немогуће је не бити тужан, али то је последње што би он желео. Верујем да не би желео и некакве церемоније. Петар би био најсрећнији што смо се окупили и вероватно би желео да нам буде лепо, да мало попијемо (или много) и да живимо живот у што већој мери отвореним умом.

Дугујемо му да покушамо.

Џон.

„Тешко је завршити причу о тати, за његове најближе и мене, она никада неће бити завршена. Тешко је рећи све што има да се каже, шта је радио, чиме се бавио, о чему је писао, кога је тестирао, кога је пуно волео, а кога мање. Сваки пут када мислим да је ова прича сувише лична и са много детаља, који нису за овакав вид текста, ја се сетим још понечегашто што је још мање за овај текст, али тата је био једноставно такав, другачији, помало неуклопљен, простодушан и са огромним срцем. Једном приликом, Петров пријатељ ми је рекао: 'Замисли, пришао ми је Петар и рекао да ми се извињава'. На моје питање због чега, он је одговорио: 'Помислио сам нешто ружно - да ниси добар човек, јер сам имао неке дезинформације'“.

„Како описати човека који се извињава због својих мисли.“

„На крају Петрове родитељске методе су биле другачије, да бих вам дочарала бар мало какав је био као отац преносим до-словце део мејла који је послао мојој сестри, а његовој млађој ћерки пре него што је постала мајка, а Петар је сматрао да је време да се она и њен супруг остваре у улози родитеља.“

Психолошки, родитељство је, пре свега, продућетак индивидуалног трајања: јединка дефинитивно умире онда када нестане из сећања живих. Па зна се ко највише памти мртве! Гробља су, друштвено, несигуран траг индивидуалне egzистенције, а највише и служе управо деци мртвих. Затим, у психолошком смислу деца су извор радости и појединачне среће: нема лепшег осећаја и смисла појединачне egzистенције од гледање деце (унућади) сопственог порода како расте и израста у одрасле јединке људске заједнице. Најзад, психолошки залог родитељства је и старење:

kada oslabe motivacije, kada usahne životna energija, kada individualni izvori radosti prestanu da to budu, ostaju deca i deca njihove dece. Postoje i psihološko-strukturalni, najčešće, duboko individualni razlozi koji starenje bez poroda čine teškim i neizvesnim. Ne, nema reči da ti opišem moje unutrašnje ispunjenje kad se umoran vratim sa posla, a zagrlji me Aleksa ili mi se osmehne Teodora. Naravno, toga je bilo i dok ste vas dve odrastale, ali je tada zadovoljstvo bilo „kontaminirano“ i brigom. Sada postoji samo moja radost, briga je Anina i Ivanova.

„Волео је Риђљу Чорбу и песму 'Ко те љуби док сам ја на стражи', 'Кад сам био млад', волео је песму од Магазина 'Како је добро видети те опет', волео је ракију и вино, увек црно, волео је слаткише и пихтије, волео је науку, психологију, пре свега, волео је Војску, своју земљу, Златибор, волео је живот, а пре свега је волео све нас.

Студенти у посети проф. др Петру Костићу, у његовом родном Семењеву, на обронцима Златибора, након одласка у пензију

- ЛИТЕРАТУРА Станојевић, А. (2017, 10. април) Професионалци: Проф. др Петар Костић – војни психолог [Видео запис]. Преузето са: <http://www.rts.rs/page/tv/ci/story/17/rts-1/2689392/profesionalci.html>
- Студенти Филозофског факултета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици (2014, 29. октобар) Film о професору Petru Kostiću [Видео запис]. Преузето са: <https://www.youtube.com/watch?v=mjtH0ugdKgg>
- Костић, П. (2000). *Психологија борбених јединица*. Београд: НИЦ „Војска“.
- Костић, П. (2004). *Психометрија (конструкција, реконструкција и коришћење шесћива)*. Београд: Независна издања Слободан Машић.
- Костић, П. (2002). *Психолошка анализица Голої ойока*, студија. Београд: НОВА184, Слободан Машић.